

СХВАЛЕНО:

Рішення педагогічної ради
Слобожанського ліцею
Слобожанської селищної ради
від 30.08. 2024 р.
протокол №1

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Директор Слобожанського ліцею
Слобожанської селищної ради

_____ Лариса НЕВЕСЕЛА

**Освітня програма
позашкільного підрозділу
Слобожанського ліцею
Слобожанської селищної ради
Дніпровського району
Дніпропетровської області
на 2024 – 2025 навчальний рік**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ

1. Місія та ключові цінності закладу.
2. Мета та завдання освітнього процесу.
3. Система управління освітнім процесом.
4. Навчальний план та обґрунтування його вибору.
5. Методичне забезпечення освітньої програми.
6. Кадрове забезпечення.
7. Матеріально-технічне забезпечення.
8. Організація освітнього процесу в закладі позашкільної освіти.
Структура навчального року.
9. Корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами.
10. Очікувані результати реалізації освітньої програми.

Вступ

Освітня програма позашкільного підрозділу Слобожанського ліцею Слобожанської селищної ради – це нормативний документ, який містить характеристику змісту позашкільної освіти, особливості організації освітнього процесу та освітню місію закладу.

Освітня програма позашкільного підрозділу схвалена педагогічною радою закладу та затверджена керівником закладу.

Освітня програма вибудована з урахуванням диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації управління, створення умов для творчої діяльності адміністрації і педагогів позашкільного підрозділу, збереження єдиного освітнього простору в Слобожанській об'єднаній територіальній громаді, соціального захисту вихованців, учнів і слухачів, із забезпеченням їх права на доступність і якість позашкільної освіти, створення умов для безперервності освіти в умовах воєнного стану.

Освітня програма позашкільного підрозділу є засобом забезпечення реальних умов для вибору індивідуальної траєкторії розвитку, гарантом досягнення обраних освітніх рівнів, технологічним засобом управління якістю позашкільної освіти.

Освітня програма відповідає вимогам Законів України «Про освіту» та «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. за № 1036/9635, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676, Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 01 серпня 2001 року № 563 та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20 листопада 2001 року за № 969/6160, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді та методичними рекомендаціями щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 року № 641, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.10.2016 року за № 1398/29528, Комплексної програми розвитку гуманітарної сфери Слобожанської селищної ради на 2021-2025 роки.

I. Місія та ключові цінності закладу

Місія закладу – сприяння кожному здобувачу освіти в цілісному розвитку та творчій самореалізації.

Формування і розвиток всебічно розвиненої, освіченої, стратегічно мислячої, конкурентоздатної, гуманістично спрямованої особистості з почуттям національної свідомості, з громадською позицією, системою наукових знань про природу, людину, суспільство; готової до суспільного самовизначення, орієнтованого на стале майбутнє та відповідні життєві цінності і пріоритети, які забезпечують готовність до соціально та екологічно відповідальної діяльності; особистості з творчим, перспективним потенціалом, здатну знаходити нетрадиційні рішення в життєвих ситуаціях, що забезпечить її самовизначення та успіх у житті.

Виховання громадянина України – це:

- створення сприятливого середовища, інфраструктури та умов для розвитку особистості;
- розвиток науково-педагогічного потенціалу, удосконалення освітньої та інноваційної діяльності;
- забезпечення доступності позашкільної освіти, гарантування громадянам права на її здобуття;
- сприяння розкриттю лідерських якостей здобувачів освіти шляхом їх участі в самоврядуванні закладу;
- створення умов для змістовного дозвілля здобувачів освіти та працівників закладу;
- відкритість та забезпечення інформування спільноти;
- служіння громаді.

II. Мета та завдання освітнього процесу

Метою освітнього процесу позашкільного підрозділу ліцею є:

- забезпечення конкурентоспроможної освіти відповідно до вимог суспільства, шляхом підвищення якості освіти;
- забезпечення особистісного розвитку дитини згідно з її індивідуальними здібностями та потребами;
- розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншого виду творчості;
- здобуття первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації;
- виховання життєво компетентних громадян українського суспільства.

Основними завданнями є:

- забезпечення вільного вибору кожною дитиною напрямку та виду діяльності, врахування запитів дітей та батьків у роботі закладу, збільшення кількості охоплення дітей та молоді позашкільною освітою, у тому числі дітей пільгового контингенту;
- створення умов для соціально-педагогічної, психолого-педагогічної підтримки дітей та молоді «групи ризику», соціально вразливих груп; профілактика асоціальної поведінки в дитячому й молодіжному середовищі;
- впровадження інклюзивного навчання з метою забезпечення рівного доступу до якісної позашкільної освіти;
- модернізація змісту позашкільної освіти, відкриття гуртків військово-патріотичного, гуманітарного, соціально-реабілітаційного, еколого-натуралістичного напрямів позашкільної освіти; розвиток інформаційних та комунікативних технологій, удосконалення змісту навчальних програм, форм і методів навчання та виховання;
- співпраця з громадськими організаціями, органами влади та органами місцевого самоврядування;
- забезпечення змістовного дозвілля дітей та молоді;
- подальший розвиток матеріально-технічної бази позашкільного підрозділу відповідно до сучасних норм організації праці та навчання;
- забезпечення безпечних умов праці та навчання;
- виховання в учасників освітнього процесу свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих;
- формування здорового способу життя вихованців, учнів і слухачів;
- вдосконалення організаційних форм, методів і засобів освітнього процесу.

Головними принципами освітнього процесу є такі:

- *гуманізація*, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;
- *єдність загальнолюдських і національних цінностей*, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України та зокрема на території Слобожанської територіальної громади; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;

- *демократизація*, що передбачає автономію закладу у вирішенні основних питань змісту його діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;
- *науковість і системність*, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітнього процесу в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;
- *безперервність, наступність та інтеграція*, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль позашкільного підрозділу з іншими закладами та організаціями; цілісність і наступність позашкільної освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;
- *багатоукладність і варіативність*, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форм і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;
- *добровільність і доступність*, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;
- *самостійність і активність особистості*, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;
- *практична спрямованість*, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

Зміст освітнього процесу ґрунтується на засадах особистісного замовлення дітей і їх батьків. Ці замовлення постійно розвиваються, варіюються, в чому і простежується безперервна динамічність позашкільної освіти, її нестандартність та варіативність.

III. Система управління освітнім процесом

Колегіальним органом управління є педагогічна рада, повноваження якої визначаються Статутом ліцею.

Адміністративне управління здійснює директор ліцею. Основною функцією директора є координація діяльності всіх учасників освітнього процесу через педагогічну раду, методичну раду, інноваційну діяльність. Погодження діяльності відбувається через розподіл функціональних обов'язків та прав співробітників.

Безпосереднє керівництво позашкільним підрозділом здійснює заступник директора з навчально - виховної роботи.

Управління освітнім процесом орієнтоване на формування здібностей до самоуправління всіх учасників педагогічного процесу; гуманітарний характер управління, що передбачає залучення до аналізу ситуації, постановку проблеми, ухвалення управлінських рішень всіх суб'єктів освітнього процесу, використання аналітичних для рефлексії і експертних процедур в управлінні.

В управлінні інноваційними процесами застосовуються нові принципи управління й створення при цьому відповідних умов для:

- постійної реалізації освітніх нововведень;
- здійснення оперативного інформаційного зв'язку з усіма учасниками навчально-виховного процесу;
- допрофесійна підготовка вихованців, їх адаптованість до швидко змінюваних вимог суспільства.

Управління інноваційною діяльністю неможливе без управління самоосвітньою діяльністю педагога позашкільного підрозділу, яке має чітко окреслені завдання:

- створення педагогу умов для інтелектуального, соціального й духовного розвитку, самореалізації;
- досягнення оптимальної реалізації впливу самоосвіти на розвиток особистості керівника гуртка;
- забезпечення максимальної мобілізації психічних ресурсів особистості з метою її самореалізації.

IV. Навчальний план та обґрунтування його вибору

При формуванні робочого навчального плану враховано вимоги Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Положення про позашкільний навчальний заклад,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. № 1036/9635, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22 липня 2008 року № 676.

В позашкільному підрозділі може плануватися робота творчих об'єднань за іншими навчальними планами і програмами за умови затвердження їх гуманітарним відділом Слобожанської селищної ради.

В 2024-2025 навчальному році в позашкільному підрозділі Слобожанського ліцею функціонує 18 гуртків (23 групи), в яких займається 345 учнів віком від 6 до 18 років. Середня наповнюваність груп становить 15 учнів.

Позашкільний підрозділ Слобожанського ліцею надає додаткову освіту за такими напрямками діяльності:

- **дослідницько–експериментальний**, який сприяє залученню учнів до науково-дослідницької, експериментальної роботи, а також створенню умов для творчого самовдосконалення та виявлення, розвитку і підтримки юних талантів. У цьому напрямку працюють гуртки «Основи наукових досліджень» (керівник Черемісіна О.С.), «Юні матеріалознавці-дизайнери» (керівник Ротт Н.О.), «Математичний» (керівник Кравчук Т.М.), «Розумні фінанси» (керівник Мараховська Ю.О.);
- **еколого–натуралістичний**, який передбачає оволодіння вихованцями знань про навколишнє середовище, формування екологічної культури, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи. До цього напрямку ввійшли гуртки: «Юні квітникарі» (керівник Каравдіна Л.П.), «Юний еколог» (керівник Шевченко І.О.);
- **військово–патріотичний**, який забезпечує належний рівень підготовки вихованців до військової служби, виховання патріотичних почуттів та громадянської відповідальності. Це гуртки: «Сокіл» («Джура») (керівник Данищук В.І.), «Юні Скаути» (керівник Кот В.В.).
- **науково-технічний** напрямок, який забезпечує набуття учнями техніко-технологічних умінь та навичок, розширює науковий світогляд, готує учнів до науково-дослідницької роботи та дає можливість їм оволодіти сучасною технікою та технологіями. В цьому напрямку працюють гуртки:

«Початково-технічне моделювання» (керівник Кондратюк Л.М.), «Мистецтво кіно» (керівник Лучний І.В.), «Астрономічний» (керівник Зоц Ю.П.), «Умілі руки» (керівник Таран О.С.).

- **декоративно-вжитковий** напрямок забезпечує вагомий освітньо-виховний потенціал, який, з одного боку, спирається на духовно-матеріальну культурну спадщину українського народу, глибоко національну за суттю, змістом і характером, а з іншого – спрямований на забезпечення гармонійного формування особистості на основі індивідуального підходу до розвитку її естетичної культури та творчих здібностей, забезпечує набуття вихованцями, учнями і слухачами практичних навичок у процесі виготовлення виробів декоративно-вжиткового мистецтва, спонукає до творчості, розвиває їхні інтереси та творчі здібності. До цього напрямку ввійшли гуртки: «Орігамі» (керівник Допіра О.О.), «Квілінг» (керівник Допіра О.О.), «Народні промисли» (керівник Міленко В.І.).
- **художньо-естетичний** напрямок забезпечує організацію навчально-творчої діяльності дітей та учнівської молоді за різними видами сучасного мистецтва; формування у вихованців профільної творчої компетентності: вокальної, хореографічної, образотворчої, театральної тощо; удосконалення мистецько-просвітницької та фестивально-конкурсної діяльності. До цього напрямку ввійшов гурток «Петриківський розпис «Дивоцвіт» (керівник Міленко В.І.).
- **фізкультурно-спортивний** напрямок забезпечує залучення вихованців творчих об'єднань різних профілів до активної фізкультурно-спортивної та оздоровчо-дозвілєвої діяльності; упровадження сучасних технологій збереження й укріплення здоров'я; організацію літнього оздоровчо-виховного семестру (діяльність профільних оздоровчих і тренувальних таборів, літніх шкіл; проведення польових практик, екскурсійно-експедиційної роботи тощо); популяризацію культури здоров'я та здорового способу життя. До цього напрямку ввійшов гурток «Шахи» (керівник Дудинець Ю.М.)
- **гуманітарний** напрямок, який забезпечує розвиток здібностей, обдарувань, практичних навичок вихованців, учнів і слухачів, оволодіння знаннями з основ наук соціально-гуманітарного циклу. До цього напрямку ввійшов гурток «Школа юного політолога» (керівник Фоменко К.О.).

Дані напрямки роботи визначені Статутом Слобожанського ліцею Слобожанської селищної ради та скореговані відповідно до

матеріально-технічної бази закладу, запитів дітей, учнівської молоді, громадськості Слобожанської територіальної громади.

Навчання в гуртках в 2024-2025 навчальному році здійснюється за початковим, основним та вищим рівнями навчання.

Початковий рівень передбачає виявлення здібностей та обдарувань дітей, прищеплення інтересу до творчої діяльності, забезпечення загального розвитку вихованців, оволодіння основами обраного курсу.

Основний рівень організації діяльності передбачає розвиток стійких інтересів вихованців до творчої діяльності, розширення і поглиблення умінь та навичок, поглиблення теоретичних знань, розширення і поглиблення професійних інтересів.

Вищий рівень передбачає допрофесійну підготовку учнів, впровадження індивідуальних форм навчання.

В поточному навчальному році:

- 8 груп першого року навчання початкового освітнього рівня;
- 10 груп першого року навчання основного освітнього рівня;
- 5 груп першого року навчання вищого освітнього рівня.

Загальна кількість навчальних годин обумовлюється виконанням навчальних програм. (Додаток 1)

V. Методичне забезпечення освітньої програми

Методична робота в позашкільному підрозділі – це спеціальний комплекс практичних заходів, які ґрунтуються на досягненнях науки, передового педагогічного досвіду і спрямовані на всебічне підвищення компетентності і професійної майстерності кожного педагогічного працівника. Цей комплекс орієнтований перш за все на підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу, а в кінцевому результаті – на підвищення якості й ефективності освітнього процесу.

Методична робота спрямована на розв’язання методичної проблеми: “Організація діяльності позашкільного підрозділу, як інтегрованої соціально-педагогічної системи, націленої на реалізацію соціального замовлення на підготовку життєво компетентних громадян українського суспільства».

У методичному супроводі спрямовано діяльність не тільки на задоволення актуальних освітніх потреб педагогічних працівників, але й на випередження, прогнозування та створення умов для виявлення потенційних освітніх потреб, поява яких визначається новими вимогами до освітнього процесу; забезпечення права вибору методичної послуги, що дає можливість реалізації

індивідуального освітнього маршруту педагога як засобу досягнення нової якості його професійної діяльності.

Запропоновано види методичних послуг:

- інформаційні (ресурсне забезпечення, взаємодії педагогічних працівників);
- освітньо-методичні (сприяння педагогам в освоєнні нових освітніх технологій, педагогічних технологій);
- науково-методичні (дослідницькі, пошукові, самоосвітні);
- організаційно-методичні (визначення основних напрямів, удосконалення методик і технологій);
- експертно-аналітичні (система моніторингу якості освітніх результатів);
- соціально-психологічна та правова підтримка (психолого-педагогічний супровід професійної діяльності, профілактика та зняття професійних конфліктів, збагачення соціального досвіду дорослих і дітей).

Приділяється значна увага самоосвіті, саморозвитку педагогів. Кожен керівник гуртка працює над індивідуальною проблемною темою за власним вибором. Педагогічні працівники підвищують свої фахові знання через проходження тренінгів, майстер-класів, семінарів, тощо у різних профільних установах та закладах, відвідують виставки за сферою діяльності, одержують додаткову освіту.

Проводиться діагностика професійної компетентності педагогічних працівників (відвідування гурткових занять, аналіз занять), а також досліджується психологічне підґрунтя їх діяльності – мотивація, вектор професійної спрямованості, рівень суб'єктивного контролю, особисті риси. Окрема увага приділяється проблемам професійного вигорання.

Завдання щодо створення особистісно-орієнтованої системи професійного зростання педагога-позашкільника:

- розвиток творчої, інтелектуальної активності педагога та здобувача освіти;
- постійний моніторинг суб'єктів освітнього процесу щодо визначення їхніх інтересів, уподобань, здібностей, можливостей, бажань, забезпечення умов і змісту педагогічної діяльності для їх максимальної реалізації;
- заохочення педагогів до свого професійного та особистісного розвитку й зростання, прагнення їх до самоосвіти, саморозвитку, творчості, прояву ініціативи;
- постійне моделювання умов на основі створення ситуацій успіху, завдяки яким спостерігається зростання особистості, з'являються мотиви до самовизначення, самоактуалізації, самореалізації та забезпечення їх реалізації;
- створення умов, які передбачають відповідальність за результати та наслідки своєї діяльності;

- вирішення проблеми створення нового комунікативного простору, який буде зразком якісно нових стосунків «керівник гуртка – вихованець»;
- забезпечення засвоєння й використання найбільш раціональних методів і прийомів навчання, що відповідають освітній програмі;
- обмін досвідом успішної педагогічної діяльності;
- виявлення, пропагування та здійснення нових підходів до організації освітнього процесу; забезпечення постійного засвоєння сучасної педагогічної теорії та практики;
- підвищення рівня загальної культури;
- вивчення й використання у педагогічній практиці сучасних досягнень психолого-педагогічної науки та перспективного педагогічного досвіду;
- забезпечення відповідальності кожного за результат своєї діяльності.

Незмінними залишаються такі форми методичної роботи як методична рада, методичне об'єднання, творчі групи, майстер-класи.

Актуальним питанням є якісне та кількісне забезпечення позашкільного підрозділу освітніми програмами, методичними посібниками, які розроблено з урахуванням компетентнісного та діяльнісного підходів до освітнього процесу, новітніх педагогічних технологій та досягнень науки.

Освітній процес в позашкільному підрозділі Слобожанського ліцею здійснюється за освітніми програмами, рекомендованими та затвердженими Міністерством освіти і науки України, а також адаптованими програмами.

На таких засадах сформоване методично-програмне забезпечення освітнього процесу закладу (Додаток 2).

VI. Кадрове забезпечення

Освітній процес в позашкільному підрозділі здійснюють **16** педагогічних працівників із високим рівнем теоретичної підготовки та практичних умінь, здатних до професійного росту і мобільності.

За основним місцем роботи працюють **5** керівників гуртків, **11** - за сумісництвом.

Всі вони мають вищу освіту.

VII. Матеріально-технічне забезпечення

Для організації гурткової роботи в позаурочний час у закладі використовується 19 навчальних кабінетів, оснащених комп'ютерною технікою та інтерактивними комплексами, відео-телевізійними засобами, лабораторними приладами та матеріалами, комп'ютерні класи, 2 спортивні зали, стрільковий тир, майстерня для рукоділля та швейної справи, кабінет кулінарії, бібліотека.

Навчальні кабінети оформлені відповідно до вимог, мають технічне обладнання, стенди з «Безпеки життєдіяльності», меблі, які відповідають кількості та віку вихованців.

В наявності комплект звукової апаратури, мультимедійні проектори, музичні інструменти, радіостудія «Сонцеграй», ліцейська телестудія та зовнішня інфраструктура (дендропарк, зони відпочинку та ігрові зони).

Учасники навчально-виховного процесу мають доступ до мережі Інтернет.

VIII. Організація освітнього процесу в позашкільному підрозділі

Структура навчального року

Навчальний рік в позашкільному підрозділі починається 15 вересня.

З 02 по 15 вересня здійснюється комплектування груп гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань для першого року навчання та доукомплектування груп другого та наступних років навчання. Цей період вважається робочим часом керівника гуртка, секції, студії або іншого творчого об'єднання.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр - з 15 вересня до 27 грудня 2024 року;

II семестр - з 13 січня до 30 травня 2024 року.

В закладі встановлюється така тривалість занять:

- для дітей віком від 6 до 8 років – 35 хв.;
- старшого віку – 45 хв.

Перерви між заняттями є робочим часом керівника гуртка.

Розклад роботи гуртків у 2024-2025 навчальному році складений за **6-ти** денним навчальним тижнем.

У канікулярні, вихідні та святкові дні позашкільний підрозділ працює за окремим планом, затвердженим директором ліцею.

У вихідні дні заклад працює відповідно до розкладу занять гуртків.

Під час канікул в системі загальної освіти позашкільний підрозділ продовжує здійснювати навчально-виховну діяльність за окремим планом, обговореним на засіданні педагогічної ради та затвердженим директором ліцею.

У літній період навчальний процес в позашкільному підрозділі здійснюється за окремим планом і передбачає роботу гуртків безпосередньо в закладі, а також за межами закладу. А саме: проведення екскурсій, виїздів на підприємства, зустрічі з майстрами народного мистецтва, організація змагань, конкурсів та розваг (після закінчення воєнного стану в Україні).

Також педагогічний колектив та вихованці позашкільного підрозділу залучаються до роботи в літній період у пришкільних таборах та в профільних таборах Дніпропетровського відділення Малої академії наук України та обласної Природничої школи (дистанційно, на період воєнного стану).

Робота з вихованцями, учнями і слухачами проводиться в різних організаційних формах: заняття, змагання, зльоти, походи, екскурсії, експедиції, збори, фестивалі, конкурси, концерти, змістовний відпочинок та оздоровлення, змістовне дозвілля пришкільних таборів, робота на квітниках та навчально-дослідних земельних ділянках, навчально-тренувальні збори та інші форми роботи.

Освітня діяльність – процес формування навичок та компетентностей вихованців, учнів, слухачів з технічного, художньо-естетичного, спортивного, еколого-натуралістичного, гуманітарного, військово-патріотичного, дослідницько-експериментального, декоративно-прикладного напряму позашкільної освіти, розвитку їх інтелектуальних, творчих здібностей, фізичних якостей відповідно до задатків та запитів особистості.

Освітній процес в системі позашкільної освіти – система методичних, педагогічних, психологічних, практичних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну або подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання в системі позашкільної освіти.

Освітній процес в закладі організовано за такими організаційними формами: творчі об'єднання, гуртки, групи, секції.

Вибір форм і методів навчання керівники гуртків визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

Актуальним питанням є якісне та кількісне забезпечення закладу освітніми програмами, методичними посібниками, які розроблено з урахуванням компетентнісного та діяльнісного підходів до освітнього процесу, новітніх педагогічних технологій та досягнень науки.

Освітній процес здійснюється диференційовано відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей вихованців, з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я у різноманітних організаційних формах, визначених Положенням про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433: заняття, гурткова робота, клубна робота, індивідуальне заняття, конференція, семінар, курси, читання,

вікторина, концерт, змагання, навчально-тренувальні заняття, репетиція, похід, екскурсія, експедиція, практична робота в лабораторіях, майстернях, теплицях, на науково-дослідних земельних ділянках, на природі, а також з використанням інших форм, передбачених Статутом Слобожанського ліцею Слобожанської селищної ради.

Відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433, середня наповнюваність гуртків, груп становить, як правило, 12-15 вихованців. Наповнюваність окремих гуртків (груп) установлюється директором ліцею залежно від профілю, навчальних планів, програм та можливостей організації навчально-виховного, тренувального процесу, рівнем майстерності вихованців, учнів, слухачів і становить не більше 25 вихованців.

Організація індивідуальної та групової роботи в позашкільному підрозділі

З метою розвитку та підтримки обдарованих і талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок, а також для задоволення їх потреб у професійному самовизначенні і творчій самореалізації, в позашкільному підрозділі проводиться як групова, так і індивідуальна форми роботи.

Індивідуальна та групова форми роботи організовуються за напрямками позашкільної освіти відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 11.08.2008 № 651 «Про затвердження Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах».

До індивідуальної форм роботи залучаються вихованці, які потребують професійної допомоги для поглиблення знань, відповідно до їх творчих здібностей і обдарованості та вдосконалення набутих навичок, умінь.

Групова робота організовується у разі здійснення навчання за однопрофільними або комплексними програмами.

Організація індивідуальної та групової роботи здійснюється у відповідності до годин у навчальних планах і типових навчальних програмах для гуртків, що затверджені і рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Для організації освітнього процесу з вихованцями, які займаються дослідно-експериментальною роботою або є переможцями, призерами міських, районних, обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсів, фестивалів, виставок, олімпіад, змагань, турнірів тощо, створюються необхідні умови:

збільшується кількість годин для навчальних занять, впроваджується індивідуальна робота.

Чисельний склад груп, у яких передбачається індивідуальне навчання, становить від 1 до 5 вихованців.

Індивідуальні заняття:

- основного рівня - з розрахунку 1 година на тиждень;
- вищого рівня - з розрахунку 2 години на тиждень;
- з дослідницько-експериментального напрямку - з розрахунку 2 години на тиждень;
- індивідуальні заняття для дітей з особливими потребами – з розрахунку 2 години на тиждень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в освітньому процесі.

Формами контролю за результативністю навчання є опитування, тестування, захист науково-дослідницьких робіт, участь у профільних творчих конкурсах, конференціях, виставках, фестивалях, зльотах та зборах, змаганнях, захист екологічних, освітніх проєктів, формування портфоліо, творчий звіт гуртка.

З метою неперервного відстеження результатів освітньої програми, її корегування, прогнозування можуть проводитися моніторингові дослідження досягнень на рівні закладу та гуртків за напрямками роботи. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей позашкільної освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

IX. Корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами

Позашкільний підрозділ Слобожанського ліцею надає освітні послуги для учнів з особливими освітніми потребами. В закладі проводиться консультаційна та просвітницько-профілактична робота з усіма учасниками освітнього процесу в різноманітних формах щодо специфіки і культури взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами.

Метою та основними завданнями позашкільного підрозділу є соціалізація вихованців, здобуття ними певних умінь і навичок, а також реалізація себе, як особистості.

X. Очікувані результати реалізації освітньої програми

Як результат реалізації освітньої програми є сформованість у вихованців пізнавальної, практичної, творчої, екологічної і соціальної компетентностей.

Пізнавальні компетентності передбачають оволодіння поняттями та знаннями з різних галузей знань; основ характеристики явищ і процесів суспільного життя; набуття знань морально-психологічних якостей, способів організації змістовного дозвілля.

Практичні компетентності передбачають формування різноманітних техніко-технологічних вмінь і навичок, здатності реалізовувати та захищати свої права, орієнтуватися в соціальних відносинах, встановлювати зв'язки між подіями і явищами, формулювати, висловлювати та доводити власну думку, позицію.

Творчі компетентності передбачають набуття досвіду власної творчої діяльності з різних галузей знань, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу; розвиток дослідницьких здібностей, системного, просторового та логічного мислення, уяви, фантазії; потреби у творчій самореалізації та духовному вдосконаленні.

Екологічні компетентності передбачають відповідальність та екологічну свідомість, готовність брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Соціальні компетентності орієнтовані на досягнення високого рівня освіченості та вихованості; емоційний, фізичний, інтелектуальний розвиток; формування позитивних особистісних якостей (самостійність, наполегливість, працьовитість тощо), ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі; розвиток здатності до професійного самовизначення; творчого становлення; формування громадянської поведінки, патріотизму.

Очікуваним результатом модернізації має стати ефективна та якісна освіта, що базуватиметься на трьох ключових компонентах: вмотивований педагог, який допомагає кожній дитині повірити в свої здібності та розкрити власний потенціал; зміст освіти, що поєднує знання та практичні навички, необхідні для успішної самореалізації в житті; орієнтація на учня з урахуванням його потреб та інтересів для поліпшення результатів навчання.

Результати навчання і виховання повинні забезпечувати внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Збереження та підвищення ефективності мережі позашкільного підрозділу, збільшення доступності позашкільної освіти сприятиме запобіганню соціальних ризиків: розповсюдженню в дитячому середовищі антисоціальних та девіантних проявів (безпритульність, злочинність, шкідливі звички, ігрова комп'ютерна залежність тощо), погіршенню стану здоров'я дітей.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання і виховання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не

лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Адже суспільство висуває потребу у компетентній особистості, яка на основі самостійного критичного мислення і відповідальності буде готовою і здатною не лише накопичувати певну суму знань, а й уміння мислити та застосовувати їх за будь-яких обставин.

Додаток 1.

Гуртки початкового рівня

№ з/п	Назва гуртка	К-сть груп	Рік навч.	К-ть годин на тиждень	К-сть учнів
1	«Юні квітникарі»	1	1	6	15
2	«Орігамі»	1	1	6	15
3	«Початково технічне моделювання»	1	1	12	15
4	«Петриківський розпис «Дивоцвіт»	1	1	6	15
5	«Мистецтво кіно»	1	1	9	15
6	«Школа юного політолога»	1	1	6	15
7	«Сокіл» («Джура»)	1	1	6	15
8	«Шахи»	1	1	4	15
	<i>Всього</i>	9		55	120

Гуртки основного рівня

№ з/п	Назва гуртка	К-сть груп	Рік навч.	К-ть годин на тиждень	К-сть учнів
1	«Юні квітникарі»	1	2	6	15
2	«Орігамі»	1	2	6	15
3	«Квілінг»	1	2	6	15
4	«Початково-технічне моделювання»	1	2	6	15
5	«Петриківський розпис «Дивоцвіт»	1	2	6	15
6	«Народні промисли»	1	2	6	15
7	«Сокіл» («Джура»)	1	1	3	15
8	«Юний еколог»	1	1	9	15
9	«Математичний»	1	1	6	15
10	«Юні Скаути»	1	2	4	15
11	«Астрономічний»	1	2	4	15
	<i>Всього</i>	10		62	165

Гуртки вищого рівня

№ з/п	Назва гуртка	К-сть груп	Рік навч.	К-ть годин на тиждень	К-сть учнів
1	«Юні квітникарі»	1	2	6	15
2	«Основи наукових досліджень»	1	1	9	15
3	«Юні матеріалознавці-дизайнери»	1	1	9	15

4	«Розумні фінанси»	1	1	4	15
	<i>Всього</i>	5		37	75
	Всього	24		153	360

Додаток 2.

**Перелік навчальних програм,
за якими працюють гуртки позашкільного підрозділу
Слобожанського ліцею**

№з /п	Назва гуртка	Назва програми	Ким і коли схвалено
1	«Юні квітникарі»	«Юні квітникарі»	Рекомендовано МОН України (лист МОНУ №1/11-6201 від 11.06.2018р.)
2	«Початково технічне моделювання»	«Початково технічне моделювання»	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-8872 від 07.10.2019 року)
3	«Сокіл» («Джура»)	«Сокіл» («Джура»)	Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах (лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти МОН України від 21.02.2017 р. №21.1/12-Г-5)
4	«Орігамі»	«Оригамі»	Рекомендовано МОН України (лист від 07.10.2019 року №1/11-8872)
5	«Квілінг»	«Квілінг»	Затверджено наказом управління освіти і науки Рівненської

			облдержадміністрації від 10.09.2013 року № 555
6	«Основи наукових досліджень»	«Основи наукових досліджень»	Схвалено науково-методичною комісією з питань позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України (лист №22.1/12-Г-150 від 03.03.2020 р.)
7	«Юні Скаути»	«Скаут»	Затверджено наказом Департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації №3 від 22.12.2017 року, погоджено на засіданні науково-методичної ради Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти №3 від 22.12.2017 року.
8	«Мистецтво кіно»	«Анімація»	Схвалено науково-методичною комісією з позашкільної освіти науково-методичної ради з питань освіти МОН України (лист ІМЗО від 27.12.2019 року № 22.1/12-Г-1225)
9	«Розумні фінанси»	«Наукові дослідження в економіці та інноваційний розвиток підприємств»	Рекомендовано науково-методичною радою Національного центру «Мала академія наук України» (протокол № 3 від 27 серпня 2021 року)
10	«Школа юного політолога»	«Філософія та суспільствознавство»	Рекомендовано науково-методичною радою Національного центру «Мала академія наук України» (протокол № 3 від 27 серпня 2021 року)

11	«Юний еколог»	«Основи екології»	Рекомендовано МОН України (лист МОНУ №1/11-14729 від 15.09.2014р.)
12	«Астрономічний»	«Астрономія»	«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (лист МОН України від 19.05.2017 р. № 1/11-4220)
13	«Юні матеріалознавці-дизайнери»	«Юні дослідники»	Схвалено комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол №3 від 29.12.2017 року)
14	«Математичний»	«Розвиток математичних здібностей»	Схвалено науково-методичною комісією з питань позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України (протокол №3 від 22.12.2017 р.)
15	«Петриківський розпис «Дивоцвіт»	«Основи Петриківського розпису»	Схвалено науково-методичною комісією з питань позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України (протокол №3 від 29.12.2015 р.)
16	«Народні промисли»	«Ткацтво, в'язання, вишивка, плетіння»	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-17865 від 11.11.2017 р.)
17	«Шахи»	«Шахи»	«Схвалено для використання в освітньому процесі»

			Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 13.12.2023 (протокол № 4) Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0097-2023 р.
--	--	--	--